

Historias da cuolms e vals

«Piz um Piz», in cudisch cun historias e fotografias d'Arno Mainetti

■ (anr/sr) Dacuort ei il cudisch «Piz um Piz» d'Arno Mainetti cumpariu tier la Casa editura Somedia. Pèz per pèz ei in cudisch cun historias interessantas e divertentas e bellezia fotografias che fan gust da serender els cuolms.

Suenter il studi d'architettura ei Arno Mainetti serendius per in segiurn pli liung en Brasilia. Anavos en Svizra ha il giuven bab da famiglia fundau in agen biro d'architettura. La cumbinaziun da cuolms e fotografia ei adina stau ed ei pigl autur ina simbiosia nunseparabla. Ils cuolms han carmalau el sin bunamein tuts continents e menau el en altezias fascinontas. Siu cudisch «Piz um Piz» para ina declaronza d'amur alla patria ed ei adattaus per tut quels che carezan il Grischun ed ils cuolms. Ina carezia ch'igl autur e fotograf Arno Mainetti (1944) viva dapi sia affonza. En sia ovra ch'ei gest cumparida tier la Casa editura Somedia rapporta igl alpinist passiuu d'aventuras captivontas e divertentas e d'inscuters els cuolms. Adina cun el sin tura porta Mainetti sia camera da fotografar ed el capescha propi da tener a ferm ils muments, aschia ch'el contemplader vesa buca sulet la bellezia, mobein sa cun empauet fantasia era sentir l'aura, sminond il plascher ni era il prighel che smanatscha en certs muments.

Las historias ch'els cuolms raquantan

Ella prefaziun dil cudisch descriva Arno Schütz la pissiun digl alpinist Mainetti. Motivaus da siu aug da secund grad, Kasper Meuli (1885–1970), ch'ha savens priu cun el il nevs sin turas gagliardas en muntogna, ha Mainetti conquistau gia baul si' emprema savida d'al-

Arno Mainetti capescha da dar vinavon sia fascinaziun pils cuolms e la natira. Dacuort ei siu cudisch «Piz um Piz» cumpariu. FOTO O. ITEM

pinist. Era la pissiun digl aug da secund grad ei ida vi directamein sil Grischun ch'ha gia prest conquistau ils cuolms ella patria ed ei allura sededicaus als gigants da crap dil mund. Mainetti ha saviu festivar success d'alpinist en l'USA, ellas Andas e perfin al Kilimandscharo ed al Shishma Pangma el Tibet. Il mund alpin da sia patria ha denton mai schau libers igl um ed aschia varga aunc oz strusch in di nua ch'els amigets da Mainetti survegnan buca tarmess tier ina fotografia

aschi fascinonta sco extraordinaria ord la lenta dil passiuu fotograf da muntognas. Tenor Schütz s'unescha la finessa dil raquintar tiel talent fotografic da Mainetti. Ei dat strusch in cuolm, ina cavorgia ni in plaz misterius al cuolm dils quals el savess buca raquintar in'anedota. «Aschia eis ei adina stau in plascher special per mei da publicar en magazins e gasettas ses texts plein veta e ses raquens per part dètg humoristics, sias grondiusas fotografias da panorama sco era d'inscun-

ters cun flora e fauna», declara Schütz ch'ei responsabels per la redacziun ed il concept dil cudisch. Mainetti vesi adina il pign el grond: Cheu ina muntaniala veglia che pertgira plein curascha ils cunfins al Pass dil Spligia, leu in bab capricorn ch'empala siu fegl da far ils emprems pass sur in grugn sfendaglius. Era ils cuolms sez ein per Mainetti buca semplamein in toc cuntrada ch'ei renda da visitar per carstgauns ch'han bugen la libertad. Anzi, il cuolm ei per el adina in visa-

vi viv ch'ei vala da capir e respectar cun tut sias varts dadas dalla natira e caracter. Per dir culs plaids da Mainetti: «Jeu rapportel suletamein da historias ch'el cuolm sez sa raquintar a mi ed emprovel da tener a ferm quels magnifics muments che la natira regala a mi duront viandar e duront mias turas alpinas. Sch'ins careza il cuolm ed arva siu cor, lu aud'ins numadamein enqual caussa el ruaus dalla damaun ni en loghens solitaris els uauls e sin greppa, caussas che restan tscheldas ad auters visitaders.»

Bellezia maiestusa

Il cudisch da Mainetti ei propi adattaus per tut quels che carezan la natira ed ils cuolms. «Wow, tgei bi cudisch, quel datas lu a mi cu ti has scret», ha miu fegl Gian Andri manegiau sfegliond e smarvigliond. Era el ei tschaffaus dalla carezia pils cuolms ed ha prest mussau sin ina fotografia sedrizzond viers sia amitga: «Quei ei gie il Pèz Fess en Stussavgia tier vus, cheu mein nus lu siado zacu.» Tier bein enqual tura pon ils lecturs profiter da consultar ordavon ils «tips dad Arno». Aschia san ei per exempel leger ch'ei dat negina pussevkladad dad ir en in'ustria sch'ins va igl unviern sil Pèz Fess e ch'igl ei prudent da pachetar in bien proviant el sacados. Ei endrieschan denton era ch'ei fuva lezza ga aschi freid ch'ei ha gnanc caztgau da magliar e la buna marena ei vegnida gudida pér a casa. Mainetti tradescha era dallas bellezias dil Montalin duront il di e scriva pertgei ch'ins duess buca vagabundar entuorn leu la notg e bia auter.

«Piz um Piz» dad Arno Mainetti, cumpariu tier la Casa editura Somedia. ISBN: 978-3-907095-00-3, 104 paginas. 30 francs.

Il pign chor cun cor

Il Chor mischedau Laax ha embelliu igl advent

■ (anr/abc) Cant embellescha, sa far plascher e commenta. Perquei dat ei chors. Il cant d'in chor, in summa musica, sa scaldar l'olma. Ils visitaders ch'ei stai sonda vargada al concert d'avon Nadal dil Chor mischedau Laax han giuitals sentiments. Musica dalla Renaschientscha, cant popular, canzun populara sidamericana, cant da Nadal dalla Frontscha e dalla Spagna, era canzuns indigenas ord la Consolaziun han buca muncau: Igl ei stau in concert variant ch'ha schau semegliar cuort. La musicista Rebecca Würth, naschida 1994 e carschida si a Bravuogn, ha cumpletu il program. L'ovra en treis parts «Israel Concertino» da George Perlman ei stada integrada el concert. «Israel Concertino» ei ina dallas ovras pli enconuscentas dil cumponist ameri-

can ch'ei morts avon 18 onns cun 103 onns. Igl ei musica che manifestescha la luschezia dalla musica tipica gedia.

Las pli bialas melodias

Quella musica haveva il Chor mischedau Laax presentau avon 20 onns a caschun dalla produenziun «Anatevka». Sut la biggetta da Rest Giuseppe Tuor ha il chor puschiu agl auditori alla fin dil 2018 in concert cun canzuns d'otra tempra. El diregia dil reminent dapi 26 onns il Chor mischedau Laax. Ina fideivladad che secapescha buca pli da sesez ozilgi. Eric Christen, il pianist e correpetitur dalla Compagnia Rossini, ha accumulau il concert. El ha fatg quei da maniera complessiva senza dominar la vocalitad. Il «pign chor cun cor» – aschia il president Erwin

Arduer en siu plaid final – ha presentau tocs da tut il mund ch'ins auda adina bugen. Aschia per exempel la pli biala canzun da Nadal dalla Frontscha. Ils umens han entschiet ell'emprema strofa dil «Cantique de Noël» dad Adolphe Adam (1803–1856), lu han las dunnas cantau la secunda e tier la tiarza ein tuts s'uni. Ina fina melodia che commenta adina puspei. Ils biars ella baselgia pleina ein stai surstai co ils dus bass ed ils treis tenors dil chor han persquadiu cun tonalidat homogena. Las dunnas nuota meins, per exempel tier «Quei dulsch affon», la melodia populara da Domat ord la Consolaziun. Plaschiu ha era la melodia populara dil Puschlav, «Ninna Nanna». Oreste Zanetti (1922–2006) ha fatg igl arranchament. Era la pli biala canzun

da Nadal romontscha en quater vuschs ha il chor cantau. Igl ei musica dil Schlarignot Gian Battista Frizzoni (1727–1800). Il Chor mischedau Laax ha cantau la versiun sursilvana cun text da sur Gieri Cadruvi.

Ina color speciala ha il concert retschiert tras las arias dalla solista Maria Catrina Caduff. Dapi biars onns fa ella part dalla Compagnia Rossini. Ella ha cantau differents arranchaments, denter auter in da siu bab Armin Caduff: «Da notg ils aughels han cantau». La melodia da Zignau ord la Consolaziun ha el tschentau cun siu tipic accent melodius e lom. Maria Catrina Caduff ha cantau ella baselgia parochiala da Laax ulteriurs tocs. La canzun da Nadal populara venezolana «Corramos, corramos», era arranchada dad Armin Caduff. Sia feglia ha interpretau quel e la latina «Resonet in laudibus» da p. Anselm Schubiger (1815–1888).

Culla «Christrose» dil cumponist Robert Stolz (1880–1975) ei il concert ius a fin. La «Rosa da Nadal» ei in omagi alla flura cul num botanic «Helleborus niger». Ella s'auda tier Nadal e duei simbolisar la speranza. Gest da Nadal ha quella ina muntada particulara. Armin Caduff ha fatg igl arranchament per solista, chor e clavazin. En quei senn eis ei da sperar ch'ei gartegi al Chor mischedau Laax da survegnir novas cantaduras e novs cantadurs. Igl avantatg ch'ins ha cun cantar en in chor ei ch'ins sa tgirar ils contacts socials. Igl ei enzatgei ch'ei e resta impurtont ella veta quotidiana e ch'enrihescha la convivenza el vitg. Pli che mai ell'epoca dallas vastas pussevkladads cun reits socials e digitalisaziun.

Dapli informaziuns dil Chor mischedau Laax anff'ins en sia pagina d'internet cm.ipianet.ch

Il Chor mischedau Laax duront il concert d'avon Nadal culla cantadura Maria Catrina Caduff ed il pianist Eric Christen. Cooperau ha era la violinista Rebecca Würth.

FOTO A. BEELI

reclama

Südostschweiz Informiert

Topaktuell aus Ihrer Region!

Das Nachrichtenmagazin von Montag bis Freitag ab 18 Uhr auf TV Südostschweiz.

südostschweiz

Essas Vus gia commember?

Procap Grischun
Hartbertstrasse 10, 7000 Cuir
Tel. 081 253 07 07, PC 70-7755-0
www.procapgrischun.ch

procap grischun

per persunas
con handicap